

УЧАСНА ШКОЛА України

Керівникам,
учителям,
вихователям

2011

№ 5 (233), травень

Видається з січня 2001. Виходить 1 раз на місяць. Розповсюджується тільки за передплатою

Спецвипуск

Плануємо роботу на новий навчальний рік

Шановні колеги!

Прийміть найщиріші вітання із закінченням навчального року! Ви з вашими вихованцями заново пройшли цей довгий і тернистий шлях, разом раділи перемогам, переживали негаразди. А тепер настає час осмислення зробленого і прожитого, накопичення сил та ідей для майбутнього навчального року. Ми знаємо, що життя вчителя — це суцільне учнівство, бо вчитель завжди осягає закони і премудрості життя разом зі своїми учнями.

У когось на душі сумно, комусь радісно, а хтось просто втомився і мріє про літо. Та, напевно, більшість відчуває всю гаму почуттів одночасно, і це багатство важко пережити одному. Тому ми, редакція часопису «Сучасна школа України», завжди разом із вами!

До кінця навчального року залишилося зовсім небагато. Зараз як на останньому кілометрі перед фінішем. Попереду контрольні роботи, іспити, практика. Озирніться, можливо, комусь на фініші особливо непросто: учневі, який нервує перед ЗНО, колезі, який присягнувся, що це його останній рік роботи вчителем, директорові, якого замучили перевірки... Усім потрібна підтримка, добре слово, порада і навіть просто спілкування. Живе спілкування.

Редакція запрошує вас, творчих, небайдужих, тих, хто бажає змін у шкільному житті вчителя й учня, до такого спілкування на шпальтах часопису «Сучасна школа України». Радо вислухаємо кожену вашу думку!

Тож запрошуємо до співпраці авторів статей. У проєкті можливе створення окремих рубрик. Якщо автор має достатню компетентність у питаннях рубрики, йому буде надана можливість вести її.

Якщо у вас є що сказати своїм колегам і однодумцям, чекаємо на ваші матеріали у 2011/2012 н. р.

**Планування
роботи
навчального
закладу
в системі
орієнтування
навчально-
виховного
процесу**

с. 3

**Школа культури
здоров'я**

с. 58

**Екологічний
проєкт «НВК —
рідний дім,
чисто й гарно
нам у нім»**

с. 70

Редакція часопису

Передплатником бути вигідно!

Авторська програма «Шлях до успіху через самоосвітню діяльність» на 2011–2015 рр.

Тетяна Гончарова, заступник директора з науково-методичної роботи ЗОШ І–ІІІ ст. № 6 м. Селидове, Донецька обл.

Вступ

XXI століття ставить нові вимоги перед людством, окреслює нові тенденції, що впливають на всі сфери життєдіяльності людини й суспільства.

Ринок сьогодні є несумісним із тими настановами, орієнтаціями, способом життя, які були характерними для нас у недалекому минулому. Для нового життя потрібні нове мислення, нова культура діяльності й новий рівень освіченості.

Новизна визначається насамперед тим, що академічні знання стають менш вагомими показниками якості освіти, їм на зміну приходять такі показники, як *стійкість мотивації до пізнання, здатність до самоосвіти, усвідомлення необхідності освіти впродовж усього життя*.

Як показують соціологічні дослідження, сьогодні далеко не кожний учень відповідає вимогам життя, уміє перебудовуватися, організовувати свою освіту, формувати компетентності.

Школа не завжди справляється зі своєю соціалізаційною функцією — забезпечити молоде покоління засобами самовизначення в трудовому, соціальному, політичному й економічному житті.

Аналіз педагогічної практики свідчить про те, що методи шкільного навчання й виховання часто є авторитарними і не забезпечують дитині свободи вибору діяльності. Багато дітей і підлітків пасивні, у них слабка мотивація до навчання, про що свідчать результати моніторингових досліджень.

Тим часом суспільство має потребу у високоосвічених, ініціативних і запевнятих молодих людях, здатних творчо його реформувати, збільшити інтелектуальний потенціал країни, відновити її духовну культуру. Тому випускники середньої школи повинні бути підготовленими до нових суспільних відносин, соціально захищеними, морально стійкими, соціально загартованими, підготовленими до зустрічі з труднощами в умовах конкурентної діяльності: бути здоровими фізично й психічно. І, головне, вступати повинні бути здатні до саморозвитку, до безупинного самовдосконалення.

Виконати такі завдання неможливо в рамках традиційної технології — педагогіки вимог, заснованих на зовнішній мотивації діяльності учнів, на примушуванні. У новій технології ставка робиться на внутрішні особистісні чинники мотивації учнів, на властиві дітям природні потреби

в саморозвитку, прагненні до самовираження, самоствердження, самовизначення й самоврядування.

Ось чому важливо здійснювати самоосвіту учня, орієнтовану на відповідність динаміці дійсності. На формування сучасного світогляду, розвиток творчих здібностей і навичок самостійного наукового пізнання самоосвіти й самореалізації особистості звертається увага в Національній доктрині розвитку освіти та державній програмі «Учитель». Лише готуючи особистість, здатну до самоосвіти, сучасна школа може реалізувати модель випускника, спроможного самостійно розв'язувати власні та глобальні проблеми, здатного до творчості, саморозвитку та самореалізації. Розширення кругозору, пошук нових знань, розвиток умінь самостійно здобувати інформацію стали нагальною потребою сучасності.

Настав час пізнання самого себе й свого «Я», можливостей для самовизначення та кращої самореалізації, саморозвитку, самовдосконалення, самоосвіти.

Щоб знайти відповіді на свої запитання, учень навчався звертатися до самоосвіти; у цьому допомагає вчитель.

Завдання сучасної школи — перетворити учня з об'єкта освіти на суб'єкт, із того, хто набуває знань, на того, хто формує самого себе; створити цілісну систему діяльності педагогів, батьків та учнів до формування самоосвітньої компетенції учнів як одного з головних чинників підвищення якості знань.

Завдання

- Створення ефективного та науково-методичного забезпечення процесу формування та розвитку самоосвітніх умінь школярів.
- Діабір літератури для самоосвітньої діяльності учнів, виділення питань для самоосвіти з урахуванням потенційних можливостей учнів.
- Підвищення мотивації навчальної діяльності.
- Створення ситуації успіху для кожної дитини з опорою на знання про її можливості.
- Урахування інтенційних можливостей кожної дитини та його суб'єктивне уявлення про них.
- Усвідомлення особистої та суспільної значущості отриманих знань.
- Вироблення в учнів умінь і навичок самоосвіти.

Форма діяльності — колективна

Учасники: учні, батьки, психолог, учителі, адміністрація школи, бібліотекар.

Етапи реалізації

- **I етап.** Підготовчий (січень — травень 2011 р.).
- **II етап.** Діагностично-концептуальний (вересень 2011 р. — травень 2012 р.).
- **III етап.** Завершення розробки концепції (грудень 2012 р.).
- **IV етап.** Розвивально-формувальний (січень 2013 р. — травень 2015 р.).
- **V етап.** Узагальнювальний (вересень — грудень 2015 р.).

Актуальність

Навчальною потребою сучасної школи є створення умов, у яких кожен учень мав би змогу навчатися самостійно здобувати необхідну інформацію, використовуючи її для власного розвитку, самореалізації, для розв'язання існуючих проблем.

Гіпотеза

Самоосвітня діяльність дає можливість для розширення кругозору, пошуку нових знань, розвитку вмінь самостійно здобувати інформацію. Самоосвіта є умовою досягнення учнів у галузі науки і техніки та шансом отримання кращої підготовки до соціальних ролей і професійних знань.

Спрямованість

- Здійснення особистісно зорієнтованого підходу до педагогічного процесу з урахуванням індивідуальності дитини.
- Формування особистості, здатної використовувати отриману інформацію, творчо мислити, приймати рішення, адаптуватися в різних умовах.
- Формування мотивів самоосвіти.
- Формування свідомого ставлення до навчання.

• Ознайомлення учнів із методами та прийомами самоосвіти, з творчими та дослідницькими методами роботи.

• Розвивати навички самоосвітнього оволодіння знаннями та пізнавальними вміннями при використанні різноманітних джерел і в різних формах самоосвіти.

Очікуваний позитивний результат

- Особистісно зорієнтований підхід у створенні умов для формування самоосвітньої компетенції учнів.
- Оптимальний для кожного учня розвиток здатності до неперервної освіти протягом усього життя.
- Створення навчально-методичного забезпечення процесу формування самоосвітньої компетенції.
- Підвищення рівня навчальних досягнень на основі впровадження системи формування самоосвітніх умінь учнів.

Можливий педагогічний прогноз

- Пасивність учителів-практиків, недостатня їхня зацікавленість проблемою через низьку мотивацію.
- Несвоєчасна розробка навчально-методичного забезпечення через недостатню підготовленість учасників до цієї діяльності.

Висновок

Включення самоосвіти в навчальний процес передбачає послідовне навчання учнів видів і прийомів самостійної роботи з наростанням ступеня самостійності як на уроці, так і під час організації домашньої роботи. Необхідно пронагувати самоосвіту в навчальному процесі і на позакласних заняттях за допомогою роз'яснення й показу її значення, заохочення учнів та залучення інформації, отриманої школярами шляхом самоосвіти.

Прояв самостійної активності — це результат такого процесу навчання, у якому самоосвітня діяльність постає як необхідність.

**Програма інноваційної діяльності ЗОШ I—III ст. № 6
«Шлях до успіху через самоосвітню діяльність» на 2011—2015 рр.**

Назва експериментальної роботи	Мета	Учасники	Очікуваний результат	Термін контролю та аналізу	Результати аналізу
<i>I етап. Підготовчий (січень — травень 2011 р.)</i>					
1. Діагностика розумового й морального розвитку особистості вчителя і учня	Визначення готовності до впровадження інноваційної програми	Учителі, учні 1—11-х класів, психолог	Готовність учителів, учнів до прийняття технології самоосвітньої діяльності учнів	Січень — травень 2011 р.	Результати тестів, анкетування (психолог школи, заступник директора з НМР)
2. Практичне оволодіння вчителями психодіагностичними методиками й технологіями диференціації та індивідуалізації самоосвітньої діяльності школярів	Оволодіння методиками й технологіями. Знайомство з критеріями оцінювання рівня розвитку самоосвітньої компетенції учнів. Забезпечення учневі можливості навчатися в індивідуальному темпі й вивчати основи наук на доступному рівні складності	Учителі, учні 1—11-х класів, психолог	Самоосвітня діяльність має стати невід'ємною частиною навчальної діяльності ЗОШ. Формування пізнавального досвіду учнів. Акцентування й націлювання учнів на самоосвітню діяльність	II семестр 2010/11 н. р.	Матеріали до виставки педагогічних технологій «Чого ми чекаємо від програми?» (заступник директора з НМР)

Передплата на часопис триває до 5 числа кожного місяця

Назва експериментальної роботи	Мета	Учасники	Очікуваний результат	Термін контролю та аналізу	Результати аналізу
3. Розробка й реалізація інноваційної навчальної програми, підготовка вчителя (1-й рік) у системі інноваційної діяльності ЗОШ	Підготовка вчителя до інноваційної роботи. Усвідомлення нової ролі вчителя в навчально-виховному процесі	Учителі, психолог, адміністрація	Зміна ролі вчителя, зміна відносин між учителем і учнем (суб'єктно-суб'єктні відносини)	II семестр 2010/11 н. р.	Матеріали до виставки педагогічних технологій «Чого ми чекаємо від програми?»
4. Написання методологічної моделі	Визначення перспективних цілей самоосвітньої діяльності навчання учнів	Заступник директора з НМР	Зміна ролі адміністрації. Зміна відносин адміністрації і вчителя. Стимулювання праці вчителя	Травень 2011 р.	Засідання педагогічної ради (заступник директора з НМР, керівники творчих груп)
II етап. Діагностично-концептуальний (вересень — травень 2011/12 н. р.)					
1. Створення діагностичної методики комплексного визначення в учнів вихідних рівнів самоосвітньої діяльності	Визначення рівня навчальних досягнень та рівня самоосвітньої діяльності учнів	Психолог, учителі, учні 1—11-х класів	Надання можливості реалізувати свої завдання. Створення нової концепції навчання, спрямованої на підвищення рівня знань учнів	Жовтень 2011 р.	Засідання методичної ради (заступник директора з НМР)
2. Розробка і впровадження елементів інноваційної програми самоосвітньої діяльності учнів	Підготовка граф-схем з окремих предметів окремими учнями, учителями	Учителі	Зміна підходів до організації навчально-виховного процесу. Формування досвіду роботи	Грудень 2011 р.	Засідання шкільних МО
3. Визначення окремих класів, що працюють за інноваційною програмою школи. Діагностика учнів (вихідні рівні самоосвітньої діяльності)	Формування позитивного педагогічного досвіду. Розвиток самостійності й творчості учнів	Учителі та учні 1—11-х класів, заступник директора з НМР	Сформовано передовий педагогічний досвід. Простежуються зміни в ставленні учнів до навчання	Квітень 2012 р.	Засідання педагогічної ради школи (заступник директора з НМР, керівники творчих груп)
4. Розробка зразків експериментальних і наукових проєктів щодо впровадження інноваційної програми ЗОШ	Створення граф-схем, міні-підручників, методичних рекомендацій	Адміністрація, учителі, методична рада	Оволодіння методикою та запровадження самоосвітньої діяльності з предметів інваріантної складової навчального плану	Травень 2012 р.	Засідання методичної ради, виставка педагогічних технологій
5. Запровадження для учасників програми системи навчальних семінарів-практикумів для цілісного впровадження самоосвітньої діяльності учнів «Урок — завжди пошук»	Підвищення кваліфікаційного рівня вчителів	Адміністрація, керівники творчих груп	Зміна в якості роботи вчителя, стимуляція до самоосвіти, створення умов для розвитку особистості вчителя	II семестр 2012 р.	Педагогічний консиліум, виставка педагогічних технологій
6. Підготовка, апробація та видання граф-схем, навчальних посібників для середньої школи	Виявлення готовності вчителів до роботи в нових умовах (анкетування)	Адміністрація, учителі школи	Поширення передового педагогічного досвіду	Травень 2012 р.	Практичні семінари (заступник директора з НМР)
III етап. Завершення розробки концепції (грудень 2012 р.)					
1. Цілісне впровадження системи самоосвітньої діяльності в школі	Створення ефективного та науково-методичного забезпечення процесу формування та розвитку самоосвітніх умінь школярів	Адміністрація, учителі, учні школи	Вироблення в учнів умінь і навичок самоосвіти як виконання головного завдання — підвищення якості знань	Вересень 2012 р.	Засідання методичної ради (заступник директора з НМР, керівники творчих груп)
2. Теоретичне і практичне оволодіння вчителями інноваційною системою самоосвітньої діяльності учнів. Створення творчих груп з апробації міні-підручників із самоосвітньої діяльності	Створення методичної бази навчання	Адміністрація, методична рада, голови МО, керівники творчих груп, учителі	Оволодіння методикою самоосвітньої діяльності з метою створення ситуації успіху	Грудень 2012 р.	Засідання педагогічної ради, виставка педагогічних ідей
IV етап. Розвивально-формульальний (січень 2013 р. — травень 2015 р.)					
1. Діагностика рівнів навчального та особистого розуміння в учнів та вчителів. Створення ситуації успіху для кожної дитини з огляду на знання про її можливості	Визначення рівня самоосвітньої діяльності учнів та готовності вчителів до подальшої інноваційної роботи ЗОШ (анкетування)	Адміністрація, психолог	Прогрес у розвитку учнів. Зміна менталітету вчителя	Лютий 2013 р.	Засідання методичної ради (заступник директора з НМР)

Закінчення

Назва експериментальної роботи	Мета	Учасники	Очікуваний результат	Термін контролю та аналізу	Результати аналізу
2. Теоретично-методологічне проектування і практична перевірка найсприятливіших для самоосвітньої діяльності форм організації навчального процесу	Упровадження нових форм навчання	Психолог, учителі, учні	Розвиток шкільного середовища через удосконалення особистості дитини	2014 р.	Засідання методичних об'єднань, творчих груп, педагогічної ради
3. Упровадження освітніх технологій, за допомогою яких реалізується повний функціональний цикл самоосвітньої діяльності учнів	Розвиток учнів, усвідомлення особистості й суспільної значущості отриманих знань. Підвищення мотивації навчальної діяльності, покращення якості знань учнів 5—11-х класів	Психолог, учителі, учні	Навчальний процес стає чинником формування самоосвітньої компетенції учнів. Формується різний пізнавальний та соціальний досвід	2014—2015 рр.	Засідання методичних об'єднань, педагогічний консилиум
4. Упровадження системи психологічного, соціального й дидактичного тестування	Простеження результатів самоосвітньої діяльності учнів, уживання адекватних корекційних заходів	Психолог школи	Розвиток освіченості учнів	2015 р.	Засідання методичної ради (заступник директора з НМР)
V етап. Узагальнювальний (вересень — грудень 2015 р.)					
1. Підготовка та випуск бюлетеня з досвіду роботи школи за інноваційною програмою	Кількісний і описовий аналіз результатів роботи ЗОШ із формування самоосвітньої компетенції учнів у процесі навчання у 2011—2015 рр.	Адміністрація, методична рада школи	Випуск бюлетенів, матеріали з досвіду роботи школи. Публікації в методичній періодиці	Грудень 2015 р.	Засідання педагогічної ради (заступник директора з НМР)
2. Аналіз якості знань учнів у результаті впровадження інноваційної програми школи	Якісний і описовий результат роботи ЗОШ із підвищення якості знань учнів із базових предметів інваріантної складової навчальних планів	Адміністрація, голови МО	Підвищення якості знань із базових дисциплін	Грудень 2015 р.	Аналітичні матеріали

Передплата на часопис триває до 5 числа кожного місяця

Новий пільговий комплект у 2011 році!

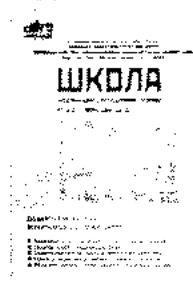
Комплект для адміністрації школи. Шкільний світ

Індекс **49557**

Журнал

Журнал

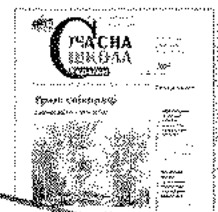
Директор школи. Бібліотека

Завуч. Бібліотека

Газета

РАЗОМ ДЕШЕВШЕ!

Передплатити можна у будь-якому відділенні зв'язку за «Каталогом видань України» на 2011 рік

91835 — газета «Сучасна школа України»
— «Сільська школа України. Бібліотека»

Вартість передплати на 1 міс. — 34,34 грн

